

ROLNIK

Bezplatny dodatek do „Drwęcy“.

Rok VII.

Nowemiasto, dnia 22 czerwca 1933.

Nr. 22

To i owo.

Podatki i kryzys.

Ministerstwo Skarbu rozesało do lzb Skarbowych okólnik, polecający im sporządzenie norm ściśle określających, jakie ilości inwentarza martwego i żywego są konieczne do normalnego prowadzenia gospodarstwa wiejskiego, celem ustalenia nadwyżek pozostających do rozporządzenia egzekutorów i komorników, na rzecz egzekwowanych pretensyj. Mają bowiem być ściśle obliczane nie tylko ilości inwentarza, lecz również ilości potrzebnej paszy, słomy, zboża i wszelkich innych ziemiopłodów, niezbędnych na zasiew i utrzymanie ludzi i inwentarza aż do przyszłych zbiorów. Ilości te mają być uzależnione od warunków ekonomicznych danego warsztatu rolnego, a więc od jakości ziemi, stanu zagospodarowania itd.

Normy te mają być podane do wiadomości egzekutorów, którzy obowiązani będą stosować się do nich, przyczem, jeżeli płatnik żąda zmian, to egzekutor winien jest wezwać biegłych z grona rolników i na podstawie bezstronnej opinii ustalić odnośne ilości i zaprotokółować zmiany. Jak widzimy, władze skarbowe nie zasypiają gruszek w popiele, mają nawet ściśle określać, ile potrzeba inwentarza i produktów do utrzymania gospodarstwa i ludzi na niem pracujących. Zeby jeszcze wynaleziono sposób, skąd rolnik ma brać na podatki kryzysowe, dochodowe i wszystkie inne, kiedy dziś gospodarstwo rolne daje straty. Sekwestratorzy są nielitościwi, zaglądnają i do tych zagrod, w których nędza i głód jest codziennym gościem. Wiadomo przecież, że gdzie ludziska mieli się czem pożywić i czem odziać, tam też i co zbiegło i podatki są zapłacone. Ale syty głodnemu nie uwierzy, powiada polskie przysłowie, to też widzimy, że i dziś w wielu głowach i to nawet poważnych ludzi tkwi przekonanie, że rolnik skoroby zechciał, mógłby podatki zapła-

cić, ile od niego się żąda, ale się uparł i płacić nie chce. Może to i dobrze, że władze skarbowe obliczają potrzeby naszych gospodarstw, może nam i wskaże rolnikom, co czynić, żeby móc związać koniec z końcem.

Produkty rolne i ceny.

Inwentarz oddajemy za bezcen, ale ceny mięsa w miastach są wysokie. Różnice między cenami, płaconymi za zboże rolnikom i cenami chleba, są wielkie; różnice zaś między cenami żywca, a cenami mięsa, kupowanego przez konsumenta, są olbrzymie.

Ile kto zarabia na krzywdzie rolnika, trudno obliczyć, gdyż łańcuch pośrednictwa jest długi, a pośrednik płaci, ile chce. Prócz tego wysokie opłaty kolejowe, wygórowane opłaty targowe i w rzeźniach oraz różne inne opłaty i podatki ogromnie zwiększają te różnice. Według ostatnich obliczeń np. frakt kolejowy ziemniaków z Lubawy do Gdańska przenosi 60 proc. ogólnej wartości towaru. Oczywiście, że przeważną część tych kosztów ponosi rolnik, który o tyle mniej dostaje za zboże i inwentarz. Jeżeli chodzi o trzodę chlewną, to rozmaite te koszty i opłaty oraz zyski całego łańcucha pośrednictwa równają się nieraz cenie żywca, płaconej rolnikowi. Ponoć bieda uczy rozumu, może więc i ona skupi rolników w szeregach skutecznej obrony przed takim wyzyskiem.

Masło i jaja.

Ceny na masło utrzymują się na niskim poziomie, zarówno u nas w kraju, jak i na rynku angielskim, który jedynie dostępny jest dla naszego masła. Inne państwa odgrodziły się wysokimi barjerami celnymi od przywozu produktów z innych państw. Na rynku krajowym zapotrzebowanie na masło zmniejsza się skutkiem ograniczenia się ludności, dotkniętej kryzysem. Produkcja masła również zmalała wskutek gorszego odżywiania inwentarza,

Wobec niskich cen jaj zapotrzebowanie na ten produkt stale wzrasta. Kupcy domagają się obniżenia opłat przewozowych za przewóz jaj, zwłaszcza dla ładunków całowagonowych przy wysyłce zagranicę. Niemcy znacznie obniżyły opłaty kolejowe, aby odciągnąć wywóz przez Gdynię i skierować go do portów niemieckich. Dzięki temu transporty znowu wędrują przez Niemcy do Anglii. Ceny, uzyskiwane za jaja na rynku angielskim, są bardzo niskie.

Z dniem 1-go lipca

rozpoczyna się rok gospodarczy. Wobec tego każdy wzorowy rolnik powinien zaprowadzić rachunkowość rolniczą. Książki rachunkowości rolniczej są do nabycia w Instr. i Sekr. Pow. P.T.R.

Ubezpieczenia społeczne w rolnictwie.

Uchwalony przez sejm i senat projekt ubezpieczeń społecznych wprowadza w tej dziedzinie bardzo daleko idące zmiany. Przedewszystkiem zauważyć należy, że dotąd panowała w różnych dzielnicach naszego państwa nadzwyczajna różnorodność obowiązujących przepisów, a obciążenie rolnictwa z tytułu świadczeń ubezpieczeniowych wahało się w niezwykle dużych granicach. Nowa ustawa, znosząc stan dotychczasowy, wprowadza wszędzie (za nader nielicznymi wyjątkami) przepisy jednakowe, obejmuje wszystkie kategorie ubezpieczeń (chorobowe, od wypadków przy pracy, emerytalne i od bezrobocia pracowników umysłowych oraz ubezpieczenie od inwalidztwa i na starość). Najważniejszą wszakże, ze stanowiska rolnictwa, cechą nowej ustawy jest odmienne traktowanie robotnika rolnego, który żyje i pracuje w zupełnie innych warunkach, aniżeli pracownik miejski i przemysłowy. Zauważyć przytem należy, że pod pojęciem pracownika rolnego podciągnięto wszystkich pracujących w gospodarstwach rolnych w szerokim tego słowa znaczeniu, nie posiadających przeważającego charakteru przemysłowego i handlowego.

Następnie ustawa ustala, że określanie zarobków będzie należało nie do instytucji ubezpieczeniowych, częstokroć nie znających zupełnie warunków miejscowych, lecz do najbliższych władz administracyjnych (wojewody, względnie starosty).

Na wypadek choroby pracownicy nie są ubezpieczeni w Kasach chorych, lecz pracodawca obowiązany będzie opłacać w ciągu 26 tygodni koszty leczenia szpitalnego i pomocy położniczej, nawet po rozwiązaniu stosunku służbowego, o ile choroba wynikła podczas tego stosunku oraz 90 proc. kosztów pomocy lekarskiej i lekarstw (za wyj. zabiegów techniczno-dentystycznych), 10 proc. kosztów ponoszą pracownicy. Dalej w ciągu 26 tygodni, w razie niezdolności do pracy skutkiem choroby lub w ciągu 8 tygodni w razie połogu — pracownicy będą otrzymywali 50 proc. wynagrodzenia. Członkowie rodziny (żona, dzieci poniżej lat 15) będą korzystali z powyższej pomocy lekarskiej w ciągu 13 tygodni. Nadmienić przytem należy, że świadczenia powyższe obciążają pracodawcę pod warunkiem leczenia się u wskazanego przez

pracodawcę lekarza, który też jedynie może skierować chorego do szpitala. Z Kasą Chorych mogą być zawierane jedynie umowy dobrowolnie. Na terenie woj. centralnych i wschodnich przepisy te nie mają zastosowania do gospodarstw do 30 ha, w odniesieniu do krewnych i powinowatych — na obszarze całego państwa.

Ubezpieczenia od wypadków od pracy i chorób zawodowych obejmują znacznie szerszy zastęp osób, niż to było dotychczas, dotyczyć będą bowiem nie tylko pracowników stałych, lecz również sezonowych, służby domowej, dorywczo zatrudnionych, pracujących w rolnictwie ubocznie oraz krewnych i powinowatych, o ile są zatrudnieni przez pracodawcę, chociaż nie pozostają w stosunku pracy najemnej.

W zakresie ubezpieczeń emerytalnych nowa ustawa nie wprowadza nowych przepisów, oprócz jednego — ustalania wysokości zarobku przez władze administracji ogólnej.

Ubezpieczenia od inwalidztwa i na starość nowa ustawa do rolnictwa narazie nie wprowadza, minister opieki społecznej wszakże obowiązany jest przedłożyć sejmowi do 1 stycznia 1934 r. projekt odnośnej ustawy w zastosowaniu do rolnictwa.

Nadzór i kontrola nad stosowaniem ustawy należy do ministra opieki społecznej, który w porozumieniu z ministrem rolnictwa wyda odnośne zarządzenia.

Nowa ustawa, nakładając na rolnictwo — zwłaszcza województw centralnych i wschodnich — pewne ciężary w porównaniu ze stanem obecnym z tytułu powyższych świadczeń ubezpieczeniowych, przynosi znaczną ulgę rolnictwu województw zachodnich, gdzie świadczenia społeczne były wyższe od ciężarów skarbowych i samorządowych.

GRAD

Już czas najwyższy ubezpieczyć się od gradu.

W n i o s k i przyjmuje Instr. i Sekr. Pow. P. T. R.

Położenie rolnictwa w liczbach.

Według prac Instytutu Puławskiego dochód rolniczy na 1 ha spadł z 292 zł w roku gospodarczym 1927-28 do 87 zł w r. 1931-32, a zysk przedsiębiorcy (rolnika), wynoszący w r. 1927-28 ledwo 22 zł na 1 ha, już w r. 1929-30 zmienił się na niedobór, wynoszący 104 zł i to na podstawie 6 proc. oprocentowania majątku.

Zarobek za pracę na 1 dzień roboczy członka rodziny włościańskiej, czyniący w r. 1927-28 3,15 zł, w r. 1930-31 zmienił się na wartość ujemną 1,39 zł.

Znaczy to, że rolnik nie mógł już wygospodarować tyle, żeby opłacić swą pracę i musiał do niej dokładać, zadłużając się lub zaniedbując naprawę budynków, narzędzi, inwentarza, meljorację. Przychód czysty na 1 ha spadł w ciągu tych lat z 210 zł na 7 zł, a odsetek gospodarstw, które wykazały niedobór, wzrósł z 3 proc. na 55 proc., nakład zaś gospodarczy na 1 ha zmniejszył się z 400 zł na 290 zł.

Ogrodnik-cudotwórca.

Maliny — wielkości kurzego jaja, porzeczki — wielkości wiśni.

Prasa zagraniczna wymienia coraz częściej nazwisko ogrodnika Mieczurina, który dokonał rzeczy wprost cudownych. Ojczyzna jego to Ukraina rosyjska. Pracami jego zainteresowała się szczególnie Ameryka, która zaproponowała mu bardzo wybitne stanowisko z książęcymi wprost dochodami i ogromnym sztabem współpracowników, lecz Mieczurin odmówił.

Iwan Mieczurin jest hodowcą roślin z zamiłowania. Kiedy przed blisko 60 laty, a więc w czasie, gdy hodowla roślin jako gałąź naukowa jeszcze znajdowała się w powijakach, rozpoczął swoje prace, wziął sobie za zadanie wyhodowanie gatunków owoców, któreby wytrzymały ostry klimat Europy północnej i środkowej, nie tracąc nic na dobroci. Doświadczenia swe rozpoczął w małej szkółce z jednym pomocnikiem. Dzisiaj rosną w posiadłości Mieczurina tysiące najoryginalniejszych odmian roślin, o których jeszcze przed kilkunastu laty nie marzył żaden botanik fachowy. Mieczurin wychodził z założenia, że jest możliwe krzyżowanie dzikich, na mróz wytrzymałych, lecz prawie niejadalnych gatunków wschodnio-azjatyckich winorośli, grusz, jabłoni itd. z gatunkami zachodnio i południowo-europejskimi, które znów wrażliwe są na zimno. Po 10 latach doświadczeń Mieczurin poszczycić się mógł pierwszym dodatnim wynikiem. Od tej pory prace jego postępowały w szybkim tempie. Dzisiaj rosną w posiadłości Mieczurina maliny o wielkości jaj kurzych, porzeczki wielkości wiśni, cytryny bez pestek, wytrzymałe na mróz mandarynki, brzoskwinie i winogrona, kilkoletnie pomidory, czerwono-mięsiste jabłka i cały legion innych cudownych roślin. Szpalery wysadzone są krzewami wiśniowemi i truskawkowemi o wysokości kilkudziesięciu cm. W obfitujących w zające okolicach dużo drzew ginie w ciągu zimy, ponieważ zające obgryzają korę, Mieczurin i na to znalazł lekarstwo. Wyhodował on drzewa o korze gorzkiej, że żaden zając jej nie tknie.

Po doświadczeniach z drzewami i krzewami owocowymi Mieczurin zabiera się obecnie do roślin zbożowych i zapowiada, że wyhoduje pszenicę, której ziarna będą tak duże jak fasola.

Obowiązkiem każdego rolnika jest należeć do swego Kółka Rolniczego.

Stan zasiewów w maju.

Według sprawozdań Głównego Urzędu Statystycznego stan zasiewów 4-ch głównych zbóż na 15 maja rb. przedstawiał się następująco (w nawiasach stan z 15 maja ub. roku): pszenica ozima 3,4 (2,8), żyto ozime 3,3 (3,0), jęczmień ozimy 3,1 (3,0), pszenica jara 3,2 (3,1), żyto jare 3,0 (—), jęczmień jary 3,1 (3,2), owies 3,0 (3,2).

Stopień 5 oznacza stan wyborowy, 4 — dobry, 3 — średni przeciętny, 2 — mizerny, 1 — zły.

Jak widać, stan zbóż jarych i ozimych, w roku obecnym jest lepszy, niż w tym czasie roku ubiegłego.

SMP. pionierem oświaty rolnej.

Polska jest krajem wybitnie rolniczym. Palącą więc kwestją jest sprawa zawodowego dokształcania młodzieży rolniczej. Podjąć temu nie może szczupła ilość szkół rolniczych.

Od zarania państwowości polskiej datuje się zdrowy ruch młodzieży, grupującej się w katolickich Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej, mających na celu podniesienie dobrobytu i kultury wsi. Jeden z odcinków prac SMP. stanowi nowa i skuteczna metoda szerzenia oświaty rolniczej drogą konkursów przysposobienia rolniczego. W akcji przysposobienia rolniczego od 5 lat zajmują SMP. czołowe i naczelne miejsce, przodując innym organizacjom młodzieży. Procentowy udział prac SMP. w stosunku do prac p. r., wykonanych na terenie całego państwa, za okres pięcioletni przedstawia się następująco:

a) rok 1928 — 37,81 proc., b) rok 1929 — 34,78 proc., c) rok 1930 — 39 proc., d) rok 1931 — 47,30 proc.

W r. 1932 przeprowadziło w SMP. do końca konkursy 19.434 uczestników, zgrupowanych w 2.528 zespołach, rozrzuconych na terenie całej Rzeczypospolitej.

Prace SMP. w dziedzinie przysposobienia rolnego stawiano za wzór innym organizacjom, co podkreślają niejednokrotnie przedstawiciele władz. Prace te przeprowadziły SMP. bez subwencji państwowych czy samorządowych. Opierały się one wyłącznie na czynniku społecznym. Dzięki temu prace te nie załamały się pomimo kryzysu, a przeciwnie cyfra uczestników w stosunku do r. 1931 podniosła się o 1.976. Świadczy to o wysokich wartościach obywatelskich i państwowo-twórczych prac SMP.

Rolnicy !

Zasięgajcie porad prawnych, rolniczych, podatkowych, w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, pracy i płacy w rolnictwie itp. w Instruktorjatach i Sekretarjatach Powiatowych Pom. Tow. Roln. oraz w Centrali P.T.R.

Jednorazowa zapłacona składka członkowska uchroni Was od stałych wydatków u pokątnych doradców.

O nową ustawę hodowlaną.

Ministerstwo Rolnictwa przygotowało projekt nowej ustawy o nadzorze państwowym nad organizacją hodowli bydła, trzody i owiec. Związek Izb i Organizacji rolniczych urządził naradę w celu ustalenia przedłożeń i życzeń zrzeszeń i samorządów rolniczych odnośnie spraw hodowlanych. W ciągu dwudniowych obrad omówiono najważniejsze sprawy, związane z organizacją pracy hodowlanej. Związek izb organizacji rolniczych po ostatecznym sformułowaniu uchwał, powziętych na naradach, przedłożył je ministerstwu rolnictwa celem uwzględnienia ich w projekcie nowej ustawy hodowlanej.

KOMUNIKATY

Kooptowanie członków do Zarządu Pow. P. T. R. na powiat lubawski.

Powiadamy członków Kółek Roln., że na zebranie Zarządu Pow. P. T. R. w dniu 20 maja rb. nadano p. B. Ossowskiemu z Montowa tytuł prezesa pow. honorowego. Ponadto Zarząd Pow. kooptował do zarządu p. Starostę Pow. Dr. Tomczyńskiego, p. B. Ossowskiego z Montowa, zaś na zebraniu Zarządu Pow. P. T. R. w dniu 13. 6. p. Tobolewskiego z Łąkorza.

Komunikujemy członkom naszym, że Powiatowy Urząd Rozjemczy jest w możności obniżyć dozwolone; wobec tego odpowiednio umotywowane wnioski mogą być kierowane do P. T. R.

Z dniem 1 lipca

każdy wzorowy gospodarz zacznie prowadzić rachunkowość rolniczą. Książki rachunkowości gospodarczej są do nabycia w Instr. i Sekr. Pow. P. T. R.

Stacja knura.

U rolnika Wacława Cieślikowskiego założona została stacja knura rasy białej angielskiej ostro-uchej.

Ze wspomianej stacji winni rolnicy Lubawy i okolicy korzystać w jaknajszerszej mierze.

W sprawie legitymacyj kółkowych.

Wobec bardzo często powtarzających się wypadków nie zabierania ze sobą legitymacyj członkowskiej przypominamy ponownie, że biuro nasze załatwiać będzie tylko tych członków, którzy okażą się legitymacją członkowską za rok 1933.

W sprawie zakładania kół producentów trzody chlewnej.

Komunikujemy członkom Kółka Roln., że przy bezpośredniej dostawie trzody chlewnej do bekoniarni otrzymuje się ceny ustalone przez specjalną komisję, do której zależnie od jakości bekonu dochodzi premja i to za świnię I kl. 10 zł, II kl. 5 zł, III kl. 2 zł.

Wobec powyższego prosimy zarządy Kółek Roln. o omówienie tej sprawy na zebraniach Kółek i ewt. założenie Koła producentów trzody chlewnej.

Zgłoszenia założonych Kół należy dokonać do Instr. i Sekr. Pow. PTR., skąd można otrzymać bliższe dane. Instr. i Sekr. Pow. PTR.

Ochronne szczepienie świń.

Ponownie podajemy do wiadomości, że lekarze weterynarii przeprowadzają zbiorowe szczepienia ochronne u świń przeciw różycy. Na życzenie lekarze weterynarii dokonują szczepień surowici i kultury uodporniających trzodę na przeciąg pół roku.

Wobec zbliżającej się pory upałów i zwiększonym przez to niebezpieczeństwem epidemii różycy świń polecamy członkom Kółek Roln., ażeby na zebraniach kółek sprawę powyższą omówili i ewtl. zwracali się do najbliższych lekarzy weterynarii celem dokonania szczepień ochronnych.

Instr. Sekr. Pow. P. T. R.

Walne Zebranie Urzędników Gosp. przy Pomorskiem Tow. Rolniczem.

Niniejszem podajemy do wiadomości, że w dn. 9 lipca rb. punktualnie o godz. 12-tej odbędzie się Walne Zebranie Urzędników Gospodarczych przy Pomorskiem Towarzystwie Rolniczem w Toruniu w Dworze Artusa przy Starym Rynku, z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie Walnego Zebrania przez prezesa Komisji Urzędników Gospodarczych,
2. Sprawozdanie z działalności Komisji Urzędników Gospodarczych przy PTR. za rok ubieg.
3. Uchwalenie zmian regulaminu,
4. Mianowanie członków honorowych.
5. Wybory Zarządu Komisji Urzędn. Gospodar.,
6. Referaty prelegentów Pom. Izby Rolniczej na tematy: a) racjonalnej gospodarki rolnej w okresie późniejszym, b) hodowli bydła.
7. Referat p. dr. Dederko z kursów rolniczych im Staszica.
8. Dyskusja,
9. Wolne wnioski.
10. Zamknięcie Walnego Zebrania Kom. Urzędników Gosp. przy PTR.

Uczestnikom zebrania będą wydawane 50 proc. zniżki kolejowe w jedną stronę.

O liczne przybycie uprzejmie prosimy.

Dyrekcja PTR. Komisja Urzęd. Gosp. przy PTR.

Każde kółko

powinno do dnia 1. 7. rb. wpłacić do Instruktorjatu i Sekr. Pow. połowę składki członkowskiej.

Interwencyjny fundusz rolniczy.

Ma być w drodze rozporządzenia Prezydenta ogłoszona ustawa o państwowym funduszu zbożowym, wykonanie zaś tego rozporządzenia poruczone będzie Prezesowi Rady Ministrów. Środki na fundusz zbożowy mają być gromadzone drogą zwrotu ceł przy wywozie płodów rolnych, z opłat specjalnych obciążających produkcję rolniczą i obrót produktami rolnymi, może też fundusz rolniczy obciążać inne dziedziny życia. Komitet, który będzie zarządzał funduszem zbożowym, składać się będzie z 10 osób: z prezesa i jego zastępcy, mianowanych przez Prezesa Rady Ministrów, z czterech przedstawicieli ministerstw i z czterech przedstawicieli kół gospodarczych, mianowanych przez Prezesa Rady Ministrów. Zwierzchni nadzór nad funduszem sprawować będzie Prezes Rady Ministrów. Fundusz ma prawo zaciągnąć pożyczki, których wysokość nie może przekraczać 100 milionów zł w ciągu roku 1933-4 i 1934-5-go.

ZE ZEBRAŃ KÓLEK ROLNICZYCH.

Prątnica. Dn. 11 czerwca rb. odbyło się miesięczne zebranie miejsc. Kółka Roln. przy udziale 24 członków. Referat na temat „Leczenie świń przeciwko różycy“ wygłosił prezes Kółka p. Jakubowski. Po referacie wywiązała się ożywiona dyskusja, w której zabierali głos liczni członkowie.

Następnie omawiano i przedyskutowano działalność Urzędów Rozjemczych, którą zainteresowali się prawie wszyscy rolnicy. Po wolnych wnioskach zebranie zakończono.
Skr.

ZEBRANIA KÓLEK ROLNICZYCH.

w dniu 25 czerwca 1933 r.

Krotoszyn o godzinie 12-tej.
Radomno „ „ 16-tej.
Ostaszewo „ „ 14-tej.